

КОМИНИКЕ ЗА ПРИСТОЈНА РАБОТА НА ЖЕНИТЕ РАБОТНИЧКИ ВО МАКЕДОНИЈА

Преамбула:

Завршната конференција: „Жените на работното место: право на достоинствена работа“, организирана во рамките на проектот „Достојна работа за жени работнички – социјално учество и зајакнување“ на петти декември 2024 година во Скопје беше посветена на презентирање на резултатите од проектот и дискутирање на главните предизвици со кои се соочуваат жените во остварувањето на праведни, безбедни и пристојни услови за работа. На конференцијата учествуваа различни засегнати страни, вклучувајќи носители на одлуки, истражувачи, претставници од граѓанското општество, работодавачи, синдикати и самите жени работнички. Воедно, учесниците ја потврдија заедничката посветеност и заложба за унапредување на правата, благосостојбата и економската состојба на работничките во сите сектори и плански региони во земјата.

Препознавајќи дека:

1. Жените работнички имаат клучна улога во националната економија, а сепак континуирано се соочуваат со системски предизвици, вклучувајќи нееднаква плата, професионална сегрегација, ограничен пристап до лидерски позиции и изложеност на родово-базирано насилство и вознемирување.
2. Принципите на пристојна работа, како што се артикулирани од страна на Меѓународната организација на трудот (МОТ), се основни за постигнување на одржлив развој, економски раст и социјална вклученост и мораат да бидат опфатени со специфичните потреби и права на работничките.
3. Постојаните родови нееднаквости во светот на работата ги поткопуваат напорите за постигнување на родова еднаквост, намалување на сиромаштијата и пошироките цели за одржлив развој (ЦОР), особено ЦОР 5 (Родова еднаквост) и ЦОР 8 (Пристојна работа и економски раст).
4. Просечните влијанија на глобалните кризи – вклучително и пандемијата со КОВИД-19, климатските промени и економската нестабилност – несразмерно ги погодија работничките, влошувајќи ги ранливостите и проширувајќи ги постојните јазови.

Учесниците на конференцијата се заложија за соработка и акција за подобрување на работните услови на жените, особено за:

- 1. Промовирање на еднакви можности и плати:** преку застапување и спроведување политики што обезбедуваат жените да добијат еднаков надоместок за работа со еднаква вредност и правичен пристап до можностите за вработување во сите сектори и нивоа.
- 2. Зајакнување на правната заштита:** преку соработка за подобрување на законите за работни односи и механизмите за спроведување насочени кон спречување дискриминација, вознемирување и насилство на работното место.
- 3. Проширување на социјалната заштита и бенефиции:** осигурување жените работнички, вклучително и оние во неформалното и несигурното вработување, да имаат пристап до сеопфатна социјална заштита, вклучувајќи породилно отсуство, поддршка за грижа за деца, здравствена заштита и пензии.

4. **Охрабрување на женското лидерство и застапеност:** преку преземање на про-активни мерки за зголемување на застапеноста на жените на лидерски позиции на работните места, синдикатите и телата за креирање политики.
5. **Поддршка на развојот на образованието и вештините:** преку инвестирање во образованието, стручната обука и програмите за дигитална писменост за да се опремаат жените со вештините потребни за да напредуваат на пазарите на трудот, вклучително и новите индустрии и зелените работни места.
6. **Препознавање и формализирање на неформалната работа:** преку развој на рамките за препознавање, заштита и интегрирање на работата во неформалниот сектор – каде што се концентрирани многу жени – во формалните системи на трудот, обезбедувајќи пристап до права и бенефиции.
7. **Справување со родовото насилство и вознемирување:** со развивање на сеопфатни политики на работното место и системи за поддршка за спречување и справување со родовото насилство, обезбедувајќи безбедни работни средини со почит за сите.
8. **Поттикнување на инклузивна култура на работното место:** преку охрабрување на инклузивните практики на работното место што ја почитуваат различноста, промовираат родова еднаквост и поддржуваат рамнотежа помеѓу работата и животот за сите работници.
9. **Градење на глобална солидарност:** преку зајакнување на меѓународната соработка за размена на знаења, споделување на најдобрите практики и застапување за ратификација и имплементација на меѓународните стандарди за труд што им даваат приоритет на правата на жените.
10. **Следење и мерење на напредокот:** преку воспоставување на транспарентни механизми за следење на напредокот во однос на родовата еднаквост и пристојните работни обврски, обезбедувајќи одговорност и континуирано подобрување.

Клучни достигнувања и наоди

1. **Потврда на принципите за пристојна работа:** Учесниците ја истакнаа важноста на пристојната работа за жените работнички како основно човеково право, вклучувајќи еднаква плата за еднаква работа, социјална заштита, безбедни работни места и елиминирање на дискриминацијата и вознемирувањето.
2. **Резултати од проектот:**
 - Идентификација на моменталните состојби и главните предизвици за пристојни работни услови за жените работнички.

- Спроведување програми за градење капацитети што овозможија обука за над 264 жени работнички и над 25 организации што ги поддржуваат жените работнички.
- Воспоставување на национална мрежа на правни советници за поддршка на жените работнички во остварувањето на нивното право на пристојна работа, обезбедени над 150 консултации.
- Успешно воспоставување партнерства меѓу јавниот и приватниот сектор за промоција на родово-одговорни политики, креирана декларација за пристојна работа како главен патоказ за постигнување на родова рамноправност во социјалниот дијалог во Македонија.

3. Истражување и податоци: Презентираните истражувања укажаа на постојани системски бариери, како што се родовиот јаз во платите, недоволна запознаеност со концептот на пристојна работа, како и недоволна застапеност на жените во лидерски позиции.

Клучни решенија и обврски

1. Политики и застапување:

- Залагање за ратификација и примена на конвенциите на МОТ релевантни за полето на пристојна работа.
- Поддршка за создавање на национална рамка за спроведување на родово-сензитивни закони за труд.

2. Градење капацитети:

- Проширување на програмите за обука на жените работнички, особено во областа на правата од вработување, но и финансиската писменост, преговарачките вештини и лидерството.
- Промоција на менторски програми за поврзување на жените работнички со успешни женски лидери.

3. Справување со вознемирувањето на работното место:

- Зајакнување на механизмите за пријавување и решавање случаи на вознемирување.
- Поттикнување на работодавачите да воведат и да спроведуваат политики за безбедност и инклузивност.

4. Економско зајакнување:

- Обезбедување пристап на жените до финансиски услуги, вклучувајќи кредити и штедни шеми.
- Поддршка за жените во неформалната економија и нивна транзиција во формалниот сектор.

5. Соработка и партнерства:

- Поттикнување соработка меѓу владата, работодавачите, синдикатите и невладините организации.
- Ангажирање на медиумите за подигнување на свеста за предизвиците и успехите на жените работнички.

Повик за акција:

Ги повикуваме владата, работодавачите, синдикатите, граѓанските организации и меѓународните тела да:

- дадат приоритет на родово-одговорните политики за труд и да се распределат соодветни ресурси за нивна имплементација;
- соработуваат крос-секторски со цел ефективно справување со системските и новите предизвици со кои се соочуваат работничките;
- работат на подигнување на јавната свест преку кампањи и залагање за промена на општествените норми и стереотипи што придонесуваат кон родовите нееднаквости на работното место.

Завршна изјава

Учесниците на конференцијата ја потврдија заедничката заложба за напредок на пристојната работа за жените преку посветеност на креирање работни средини што се правични, инклузивни и одржливи. Беше донесена одлука препораките да се преточат во конкретни акции за жените работнички да добијат праведни и еднакви можности за вработување и напредување во кариерата. Заеднички, преку градење сојузи, да се засили гласот на работничките и да спроведуваат иницијативи за трајни промени.

За повеќе информации

Проектот „Достојна работа за жени работнички – Социјално учество и зајакнување“ има цел да придонесе кон промовирање, поддршка и зголемување на социјалното учество и правата на работничките во Македонија. За таа цел, проектот го користи потенцијалот на Националната платформа за женско претприемништво (НПЖП) во која членуваат многубројни граѓански организации што се добро позиционирани да придонесат кон намалувањето на родовата нерамноправност на пазарот на трудот, но не се доволно запознаени со концептот на пристојна работа и/или вклучени во постојниот социјален дијалог.

Контакт:

Здружение на бизнис жени contact@abw.mk

Фондација за Менаџмент и индустриско истражување mir@mir.org.mk

КОМИНИКЕ *Завршна конференција на проектот „Достојна работа за жени работнички – социјално учество и зајакнување“ [5 декември 2024, Скопје]*

Издавач:

Проект „Достојна работа за жени работнички – Социјално учество и зајакнување“

Поддржано од:

Тематска програма за човекови права и демократија 2021-2022 година

Лектура:

Дејан Василевски

Дизајн и печатење:

„Винсент графика“, Скопје

Тираж:

100 примероци

Скопје, јануари 2025

Оваа публикација е подготвена со поддршка на Европската унија. За нејзината содржина единствено е одговорен издавачот Фондација за менаџмент и индустриско истражување и истата не ги изразува гледиштата на Европската унија.